

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XV. Satisfit contrariis argumentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

64. ubi nulla divina legis est applicatio per cognitionem, nulla legis illius datur transgressio, seu peccatum theologicum. Igitur peccata illa, secundum se, ad limum philosophica fuerunt, non obstante culpabilitate & vincibilitate ignorantia, seu incogitantia.

132 Quinto, si vera sit illa doctrina, sequitur peccata Judaeorum, commissa ex culpabili ignorantia, quae Dominum gloriae non cognoverunt, qualia fuerunt blasphemiae, contumeliae, persecutiones Christi, & Apostolorum, deicidium, &c. non fuisse peccata per se & ratione sui imputabilia, sed solum ratione alterius, nempe ignorantiae culpabiliter admissa. Quod licet Terillus concedat in fundam. Theol. Moral. q. 16. n. 68.) piis auribus incutit horrorem.

133 Sexto, sequitur quoque eum qui ex culpabili ebrietate decem committit fornicationes, vel decem homicidia, gravius non peccare, nec gravius puniendum esse, quam si unam dumtaxat fornicationem, unum homicidium committeret. Et illum ex duobus, aequali culpa aequaliter excacatis & induratis, qui centum adulteria totidemque homicidia committeret, non magis peccaturum, nec puniendum, quam alterum, qui unum tantummodo perpetraret. Cum sic philosophandum sit de peccatis commissis ex ebrietate, caecitate & obduratione culpabili, sicut de commissis ex ignorantia culpabili. Illud autem quis non exhorreat?

134 Scio Adversarios concedere, non solum primam ignorantis, ebrii, excacati, indurati, culpabilem causam, sed & liberam illius continuationem, seu perseverantiam in ea, ad culpam novam imputari. Sed liberam illius continuationem ipsi non admittunt, si nulla occurrat culpabilis causa non continuanda, seu depellenda actualis cogitatio, nulla nova vel continuata libertas excutienda ebrietatis, nulla hic & nunc gratia sufficiens ad tollendam caecitatem, obdurationemque. Qualis nulla adest, si nulla actualis cogitatio ad eam tollendam occurrat.

CAPUT XV.

Satisfit contrariis argumentis.

135 Objicies 1°. Augustinus in exposit. quarund. proposit. in Epist. ad Rom. proposit. 62. Pharaonem liberam voluntate obduratum, non culpam in eo quod Deo in statu illo non obtemperaverit, sed in eo dumtaxat quod causam voluntariam obdurationi dederit: non ergo hoc illi imputatur, quod tunc non obtemperaverit, quandoquidem obdurato corde obtemperare non poterat; sed quia dignum se praebuit, cui cor obduraretur, procedenti infidelitate.

Respondeo cum Thoma de Lemos in Pagnolia gratiae to. 4. l. 4. p. 2. tr. 3. c. 20. n. 296. illas explanationes Epistolae ad Romanos scripsit Tom. I.

lisse Doctorem sanctum (ut ipse testatur 1. Retract. c. 23.) cum adhuc esset Presbyter, nec in his materiis, tunc ita, sicut postea versatus. Unde in aliis posterioribus opusculis & libris contrarium omnino docet, non solum dum v. g. q. 50. super Deuteron. generaliter docet: sine adiutorio Dei homines... obedire non posse... Et tamen si adiutorium Dei desit, non ideo excusabile esse hominis vitium) verum in particulari, loquendo de eodem Pharaone, ut patet 1°. ex lib. 83. qq. q. 68. ubi sic habet: illi, nempe Pharaoni, non desuisse vocationem, cui posset obtemperare, memoriam utique de bonis quae receperat terra sua ex Joseph, ut propterea a persecutione Israelitarum desistere debuisset. Et clarius serm. 88. de temp. ubi ex instituto refellit eos qui dicunt, Pharaoni imputandum non fuisse peccatum quod fecit, cum erat induratus. Denique lib. 1. Retract. c. 15. hanc & similes propositiones retractat, dum ait: Qui vero cogenti cupiditati, bona voluntate resistere non potest, & ideo facit contra precepta iustitiae, jam hoc ita peccatum est, ut sit etiam poena peccati.

Vel ipse Pharaon huius testis est veritatis, dum Exodi 9. post plagam septimam, misit & vocavit Moysen & Aaron, dicens ad eos: Peccavi etiam nunc. Dominus iustus: ego & populus meus impii. Et c. 10. post octavam: Festinus Pharaon vocavit Moysen & Aaron, & dixit eis: Peccavi in Dominum Deum vestrum, & in vos. Sed nunc dimittite peccatum mihi, etiam hac vice, & rogato Dominum Deum vestrum, ut auferat a me mortem istam. Sed & de Judaeis, Pharaoni similibus in obstinatione juxta Joan. 12. Christus ibidem c. 15. dicit, quod nunc excusationem non habent de peccato suo. Aliam solutionem vide p. 1. c. 25.

Objicies 2°. S. Thomas supplem. q. 98. a. 6. ad 3. expressè dicit, quod necessitas peccandi, cuius causa sumus, excusat a culpa, in quantum est necessitas quadam. Quia omne peccatum oportet esse voluntarium. Sed quod non excuset, hoc est in quantum a voluntate procedente processit. Et sic totum demeritum sequentis culpa videtur ad primam culpam pertinere.

Respondeo, S. Thomam non dicere quod nullum sit demeritum sequentis culpa, nisi demeritum prioris culpa, sed totum demeritum sequentis culpa ad primam culpam pertinere, quantum ad primam radicem demeriti, quae est ratio voluntarii & liberi. Siquidem peccata commissa ex necessitate, in quam culpam nostram incidimus, non sunt libera & voluntaria in se, sed in culpa illa, seu causa culpabili dumtaxat. Hoc ipso vero quod libera sunt & voluntaria in eiusmodi causa, in seipsis verè peccata sunt, verèque imputabilia. Et, quamvis in damnatis (de quibus ibi S. Doctor) in seipsis demeritoria non sint, propter hoc non excusantur a demerito, quia damnati necessitatem peccandi habeant (ait ibidem S. Doctor) sed quia ad summum malorum pervenerunt. Quodque ratio liberi & voluntarii in

Yyyy

cauta sufficiat ad hoc ut in seipsis peccata & ad novam pœnam imputabilia sint, quæ contra legem sequuntur ex tali causâ, S. Thomas expressè docet in 2. dist. 35. a. 3. ad 3. q. 2. de malo a. 1. ad 11. q. 23. de volunt. Dei a. 7. ad 6. 1. 2. q. 71. a. 5. q. 76. a. 4. ad 4. 2. 2. q. 79. a. 3. ad 3. & q. 150. a. 4. Confer quæ dixi p. 1. c. 24 & 25.

138 Objicies 3°. Si ad novam pœnam imputabilia forent peccata, quæ contra legem Dei sequuntur ex causâ culpabili, v. g. ebrietate, sequeretur ex duobus ebriis, horas omittentibus, quorum unus moritur ante tempus, alter post tempus obligationis earum, gravius in inferno puniendum istum, quàm illum. Quod videtur absurdum. Sic enim majus peccatum, majorque damnatio istius penderet à casu fortuito. Nec servus qui suâ sibi culpâ oculos eruit, vel crura fregit, novam pœnam incurrit, ex hoc quòd post culpam istam ad imperium domini non currat, nec videat quid agatur.

Respondeo S. Thomam 1. 2. q. 76. a. 4. ad 4. expressè docere, peccatum in ebrietate commissum, novam ac distinctam mereri maledictionem: cum docet, quòd *ebrius meretur duplices maledictiones, propter duo peccata quæ committit, scilicet ebrietatem, & aliud peccatum, quòd ex ebrietate sequitur.* Cùmque 2. 2. q. 79. a. 3. ad 3. de peccato omissionis expressè dicit, quòd ei qui se inebriando, voluntariè se reddidit impotentem ad non omitendum, *omissio (effectivè) incipit imputari ad culpam, quando fuit tempus operandi, propter causam præcedentem, ex qua omissio sequitur* (quòd & docet in 2. dist. 22. q. 2. a. 1. ad 4.) per consequens docet eum in inferno gravius puniri, qui moritur post tempus obligationis horarum, quàm qui moritur ante. Quia ille violat obligationem horarum, non iste. Nec propterea majus peccatum, majorque damnatio illius pendet à casu fortuito. Non enim fortuito casui tribuendum est, quòd unus præ alio moriatur ante tempus obligationis horarum; sed misericordiæ Dei, qui ipsum eripuit è vivis, antequam peccatum omissionis incurreret, alterum verò justo judicio non eripuit, sed ipsi concessit tempus omitendi. Quoad servum de quo in objectione, si facti ipsam pœniteat, mitius cum ipso agendum. Sin minus, flagitiis continuis quis neget esse dignum? Caterarum objectionum solutionem habes p. 1. cap. 25.

CAPUT XVI.

Ex doctrina capitibus præcedentibus stabilitâ magni momenti derivantur consuetaria.

139 Sequitur namque 1°. plurimas in nobis esse culpabiles, vincibilesque ignorantias, inadvertentias, & incogitantias, per peccatum, & propter peccatum nostrum inductas, de quibus inde contrahendis nulla præcessit formalis & a-

ctualis cogitatio, vel suspicio. Nec immeritò Navarrum (apud Binsfeldium Enchirid. p. 3. c. 19.) dicere: *Horrendum quidem, sed tamen verissimum, multos damnari, ob non solutionem debitorum, nullam habentes conscientie scrupulum, credentes se non teneri ante declarationem per sententiam.*

Secundò, infidelitatem, Judaïsmum, hærefim, esse culpabiliter & imputabiliter in multis, certò persuadentibus sibi, veram se religionem sequi; tamen nulla dubitandi ratio subierit aliquando; si tamen eum statum suâ sibi culpâ adsciverint, vel in eum ab initio inculpate lapsi, suâ in eo culpâ permanferint, alias inde liberandi. Quod quando contingat, in hac rerum caligine, generali regulâ definire nemo potest, Psalmistâ dicente: *Delicta quis intelligit?* Neque enim per culpam quamcumque status ille contrahi videtur. Alias infidelitas negativa, in iis qui de Christo nihil audierunt, vix aut ne vix quidem inculpabilis esset, nisi fortè in primo rationis instanti. Quia nullus est qui non peccet.

Tertiò, multos, & valde multos, sine conscientia remorsu peccare; multos absque scrupulo ad inferna descendere; multos malè ablandiri sibi metipsis, sub prætextu inadvertentiæ, seu incogitantia, quasi ob illam excusabiles forent: cùm tamen reverâ sint inexcusabiles. Eò quòd per culpam suam inordinatumque ad creaturas affectum, vel immortificatas passiones, vel voluntarias mentis evagationes, dissipationesque, istas sibi inadvertentias adsciverint. Propterea namque Augustinus in Psal. 54. monet, aliquos in infernum descendere viventes: quia sciunt malum esse quod faciunt. Alios verò non nisi mortuos in infernum descendere: quia quod agunt malum, vel ignorant, vel non advertunt; in qua peccatorum suorum ignorantia frequenter manent ad mortem usque. Similiter Bernardus term. 2. de Assumpt. observat, multos esse, qui seducunt semetipsos, putantes se in statu salutis esse (dum sibi de specie pietatis ablandiuntur) qui tamen reverâ sunt in statu damnationis, ob notabiles culpas, quas intus fovent, imprudenter quidem, inadvertenterque, sed culpâ suâ: utpote excæcati per nimiam mentis suæ dissipationem, inordinationemque affectuum suorum: *Hominem inuere* (inquit) *qui confessus est, & deseruit manifesta peccata præcedentia ad iudicium, & nunc solas manus movet ad opera mandatorum, corde penitus arido, ductus consuetudine quâdam, planè quasi vitula Ephraim, docta diligere trituram. Exteriorum videlicet, quæ ad modicum valent, nec unum iora præterit; sed camelum gluit, dum culicem liquat. In corde enim servus est propria voluntatis, cultor avaritiæ, gloria cupiscus, ambitionis amator, alienus à charitate fraterna, adversus proximum estuans livore, felle amaritudinis & vindictæ, & mentitur iniquitas sibi. Videas enim sic palliatum hominem, ut seducat etiam semetipsum, non attendens ver-*